

KAJAANI, KAJAANIN LINNANRAUNIO

Opastaulun perustuksen koekaivaus

15.8.2015

FM Maija Helamaa ja FT Kari Uotila

Muuritutkimus ky

TIIVISTELMÄ

Kajaanin linnan raunion eteläisen portin viereen pystytettiin uusi opastaulu. Taulun perustuksille kaivettiin kuoppa (3m²) arkeologisin menetelmin 15.8.2015. Havaitut maakerrokset olivat sekoituneita ja niissä tavattu löytöaineisto ajoittui 1900-luvulle, mikä viittaa eri aikaisiin linnan kunnostustöihin. Kuoppa kaivettiin suurista kivistä muodostuvaan kerrokseen / rakenteeseen asti, joka todennäköisesti on linnan rakentamiseen liittyvää pohjustusta.

ARKISTO JA REKISTERITIEDOT

Kohde	Kajaani, Kajaanin linna (1000002064)
Tutkimuksen laatu	Opastaulun perustuskuopan koekaivaus
Peruskarttalehti	Kajaani 343112
Sijainti	ETRS -TM35FIN-tasokoordinaatit: N 7122755 / E 535533
Vastuullinen johtaja	FT Kari Uotila
Tutkimuslaitos	Muuritutkimus ky
Kenttätyöaika	15.8.2015
Tutkimusalue	3 m ²
Tutkimuksen tilaaja	Metsähallitus
Tutkimuslupa	MV/106/05.04.01.02/2015 pvm. 12.8.2015
Valokuvat	Muuritutkimus Ky:n arkisto: MuTu115009Dg_1-5

Aikaisemmat tutkimukset

Mökkönen, Teemu 2001. Kajaanin linnan koekaivaus 12.-14.6.2001.

Uotila, Kari & Lehtonen, Hannele 2002. Kajaani. Kajaanin linna. Eteläportin arkeologinen tutkimus 16.-30.8.2002.

Uotila, Kari & Lehtonen, Hannele 2004. Kajaani. Kajaanin linna. Arkeologinen koekuopitus ja -tutkimus & Rakennusarkeologinen tutkimus. Kesä 2004.

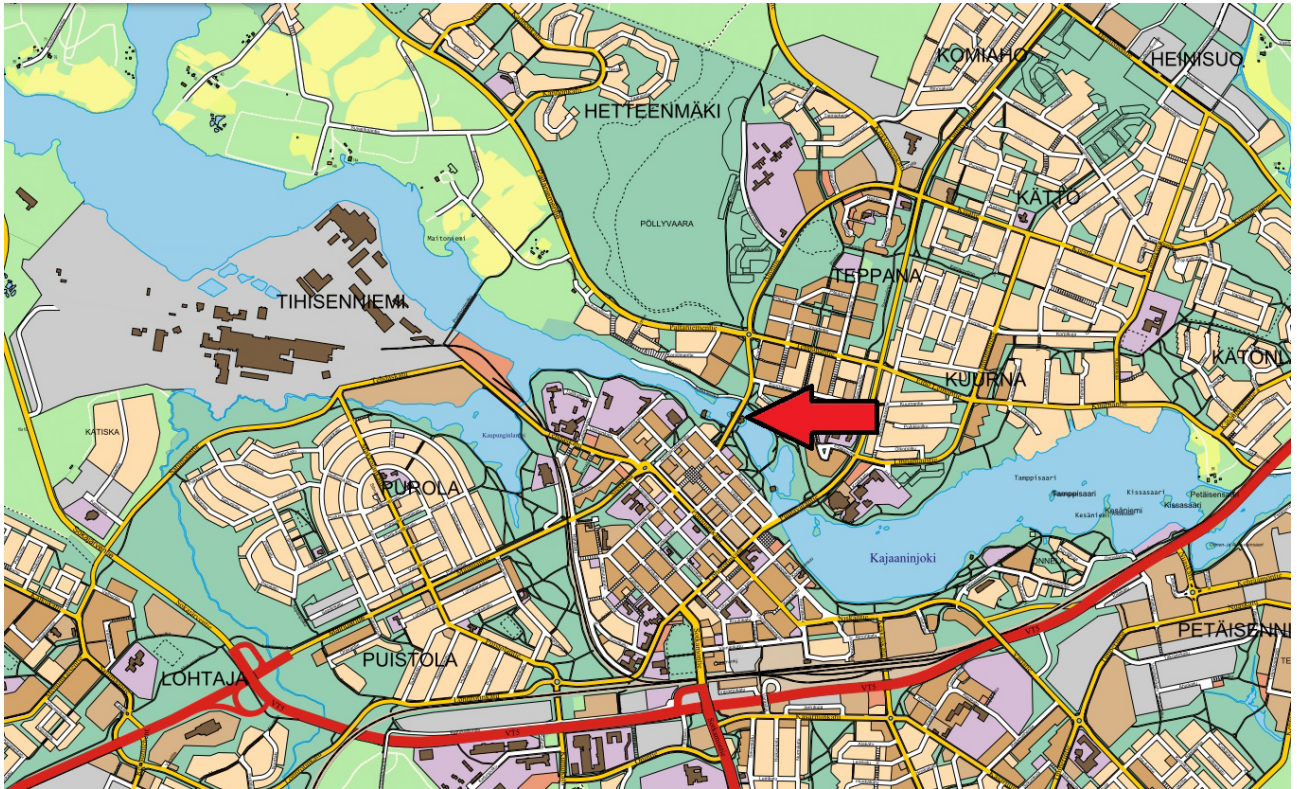
Uotila, Kari 2005. Kajaanin linnan rakennusarkeologiset tutkimukset v. 2005.

Uotila, Kari 2006. Kajaanin linnan arkeologiset koekaivaukset ja rakennusarkeologiset tutkimukset kesäkuussa 2006.

Uotila, Kari 2006. Kajaanin linnan arkeologiset koekaivaukset ja rakennusarkeologiset tutkimukset syyskuussa 2006.

Alkuperäinen raportti	Museovirasto
Raportin kopiot	Metsähallitus

KARTTAOTE

Tutkimuskohde punaisen nuolen osoittamassa kohdeassa.
Pohjakartta: Kajaanin kaupunki (<http://kartta.kajaani.fi/ims>)

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto
2. Kaivaushavainnot

- Liitteet
1. Kartta 1, yleiskartta
 2. Kuvat MuTu115009Dg_1-5

1. JOHDANTO

Metsähallitus pystytti Kajaanin linnan eteläisen portin edustalle opaskyltin. Kyltin perustuskuopan kohta tuli koekuoppittaa / valvoa arkeologisesti. Käytännössä koko perustuskuoppa kaivettiin arkeologisin menetelmin tutkimusluvan (MV/106/05.04.01.02/2015) mukaisesti.

Tutkimusten vastuullisena johtajana toimi FT Kari Uotila. FM Maija Helamaa ja HuK Janne Haarala suorittivat kenttätyöt 15.8.2015 ja vastasivat raportoinnista.

Kaivetun alueen pinta-ala on noin 3 m².

Kaarinassa 10.3.2016

FM Maija Helamaa FT Kari Uotila

2. KAIVAUSHAVAINNOT

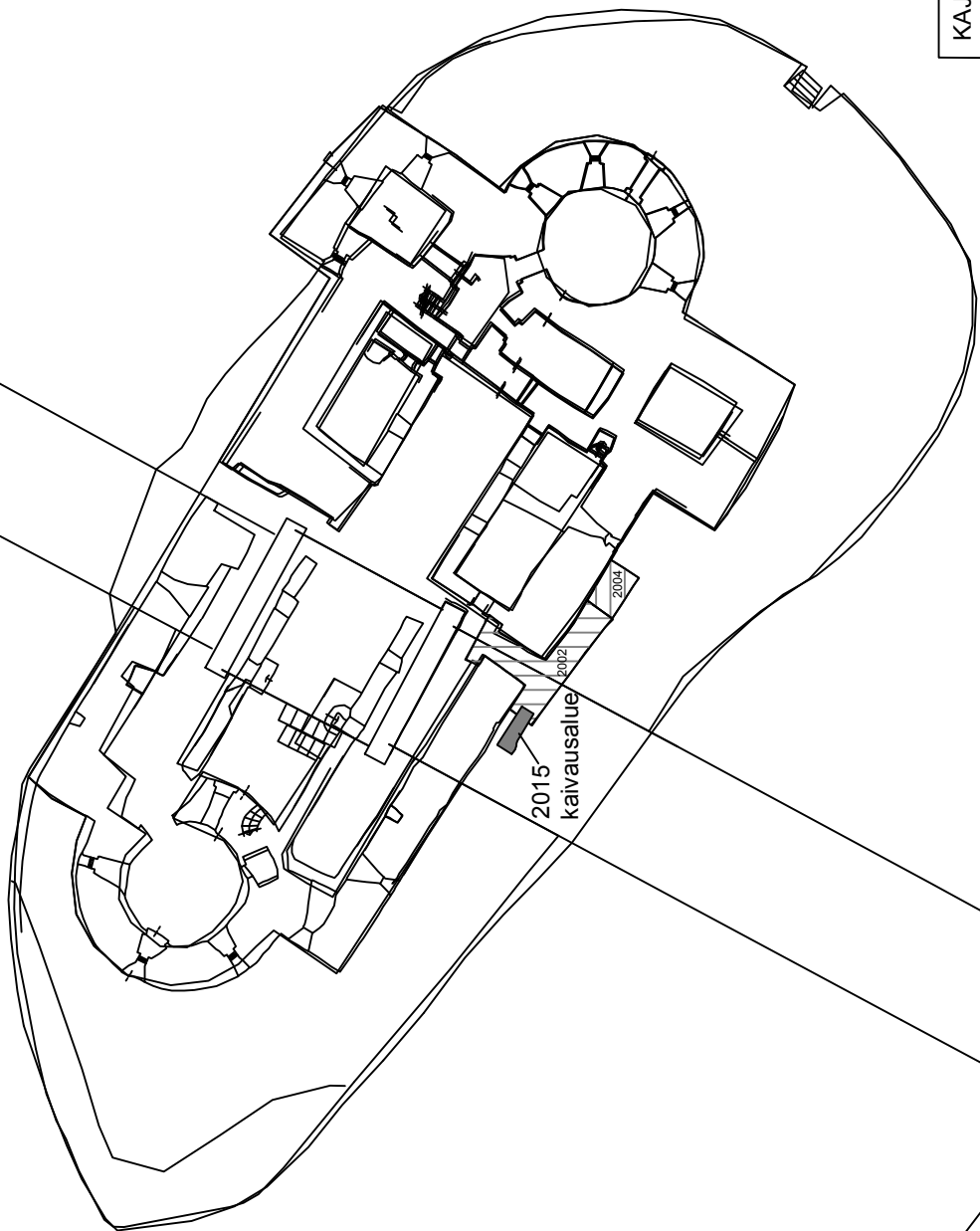
Kaivausalue sijoittui Metsähallituksen määrittelemälle paikalle linnan eteläportin viereen, sen luoteispuolelle linnan ylittävän sillan alle. Kuoppa kulki muurin suuntaisesti (noin luode-kaakko) noin 50 cm etäisyydellä muurin maan päälle näkyvästä osasta. Ensin kaivettiin 0,5 x 1 m koekuopat perustuskuopan kumpaankin pätyyn. Kun kummassakin päädyssä maakerrosten havaittiin olevat toisiinsa nähden erilaiset, avattiin koko perustuskuopan ala. Kuopan mitat olivat 3 x 0,9–1,2 metriä ja syvyys noin 0,5–0,6 m.

Kaivausalueella havaittiin useita aikaisempia kaivantoja sekoittuneine täyttömaaineen, jotka leikkasivat yhtenäisempää täyttömaakerrosta. Ohuen (5 cm) nurmikerroksen alla oli noin 10-15 cm hiekan sekainen savi. Kuopan kaakkoispäässä oli vuoden 2002 kaivausalueen kaivanto täyttöineen (mullan sekainen maa, jossa muovilankoja pressusta tms.). Kuopan luoteis- ja lounaisreunoilla kulkevan kaivannon täyttömaassa oli muun muassa Alkon pullonkorkkeja sekä myös muoviva. Luoteispäädyssä / kuopan pohjoiskulmassa täyttö koostui pääosin suurista kivistä. Stratigrafisesti vanhin, kuopan keskelle ja koillisreunaan jäävä täyttömaa oli myöskin naulojen ja korkkien perusteella 1900-luvulta, todennäköisesti vuosien 1936–37 restauroinnista. Maa oli sekoittunutta hiekkaista maata, jossa oli runsaasti laastimuraa, laastin kappaleita, tiiltä ja kiviä sekä savilinssejä. Tätä kerrosta oli paksuimmillaan noin 40 cm.

Koekuopan pohjalla kerrosten kivimäärä lisääntyi ja pohjimmaisena koko kuopan alalla oli suurista kivistä koostuva kerros, jonka väleissä ollut maa oli huuhtoutunut pois alta päin veden mukana. Kaivaushetkellä kivien väliin tippuva maa loiskahti selkeästi veteen. Kivikerrosta ei purettu vaan kaivaus keskeytettiin sen tasolle. On mahdollista, että kivien päällä ja väleissä oli jonkin verran säilyneenä 1900-täyttökerroksia vanhempaa kerrostumaa, mutta suurin osa siitä valui kivien tyhjiin väleihin, eikä siitä tavattu löytöjä.

Pohjan kivikerros on samaa, joka on dokumentoitu muun muassa vuoden 2002 kaivauksissa (Uotila & Lehtonen 2002). Se on mahdollisesti linnan rakennusaikaista perustusta.

Kaivausalue jätettiin täyttämättä, jotta kuoppa oli suoraan valmis Metsähallitukselle opastaulun pystytykseen.

Yleiskartta	
Koekuopan sijainti Läheiset aikaisemmat kaivausalueet	
KAJAANI, Kajaanin linna Helamaa & Uotila 2015	
Muuritutkimus ky	
MITTAUSDOKUMENTOINTI J. Haarala, & M. Helamaa Puht.pliirt. M. Helamaa	
Pohjakartta: Kajaanin kaupunki & Muuritutkimus ky	
MK 1:500	KARTTA 1

KUVAT

MuTu115009Dg_1

Yleiskuva. Kuopan sijainti. Etualalla eteläinen portti. Janne Haarala kaivaa. Luoteeseen. Maija Helamaa 15.8.2015.

[Raportin kansikuvana]

MuTu115009Dg_2

Etualalla vuoden 2002 kaivausalueen pääty kaivettu tyhjäksi. Alueen lounais- ja luoteisreunoilla 1900-luvun kaivannon täyttömaat kaivettu pois. Keskellä vanhempaa täyttömaata, kuitenkin 1900-luvulta. Luoteeseen. Maija Helamaa 15.8.2015.

MuTu115009Dg_3

Täyttömaakerroksia suurehkoine kivineen. Pohjoiskulmassa lähes pelkästään kiviä. Luoteeseen. Maija Helamaa 15.8.2015.

MuTu115009Dg_4

Kivikerros koko kaivannon pohjalla, todennäköisesti linnan rakennusaikaista peruskerrosta. Luoteeseen. Maija Helamaa 15.8.2015.

MuTu115009Dg_5

Kivikerros koko kaivannon pohjalla, todennäköisesti linnan rakennusaikaista peruskerrosta. Kuvattu linnan muurin päältä. Lounaaseen. Maija Helamaa 15.8.2015.